

Nr 20

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av proposition med förslag till ändring i regeringsformen jämte följdmotioner.

Ärendet

I detta utlåtande behandlas *proposition nr 24* genom vilken för riksdagens prövning framlagts det i *bilaga* till utlåtandet intagna förslaget till ändring i regeringsformen. Härjämte behandlas följande *motioner* som väckts i anledning av propositionen:

1) I: 998 av herrar Bengtson, Sundin, fru Elvy Olsson och herr Svanström samt II: 1156 av herrar Hedlund, Fälldin, Antonsson, Eliasson i Sundborn, Hansson i Skegrie, Wahlund, Vigelsbo, Eriksson i Bäckmora och Larsson i Luttra (alla cp);

2) I: 999 av herrar Bohman, Eskilsson, Hernelius, Gösta Jacobsson, Kaijser, Yngve Nilsson, Sveningsson och Virgin samt II: 1157 av herrar Holmberg, Burenstam Linder, Cassel, Eliasson i Moholm, Hedin, fru Kristensson, herr Magnusson i Borås och fröken Wetterström (alla m);

3) I: 1000 av herrar Helén, Alexanderson, fru Hamrin-Thorell, herrar Eric Peterson och Stefanson samt II: 1155 av herrar Gustafson i Göteborg, Mundebo, fru Nettelbrandt, herrar Jönsson i Ingemarsgården, Antby och Wiklund i Stockholm (alla fp); samt

4) II: 1158 av herr Wiklund i Stockholm (fp).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås upphävande av regeringsformens bestämmelser om skyldighet i vissa fall för Kungl. Maj:t att inhämta lagrådets yttrande över lagförslag. Det skall enligt förslaget i stället ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma vilka lagförslag lagrådet skall yttra sig över.

Propositionen innehåller en redogörelse för nuvarande ordning (sid. 5—7), en historik (sid. 8—16), sammanfattningar av förarbetena till förslaget (sid. 17—34) och departementschefens yttrande (sid. 34—38). Utskottet hänvisar till propositionen, utan upprepning av dess innehåll.

Motionerna

Yrkandena i motionerna återges nedan ordagrant enligt gängse praxis. Därefter intas en sammanfattning av motionernas innehåll.

Hemställan avser

i *motionerna 1)*: »att riksdagen beslutar att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 24 i avvaktan på kommande förslag till ny regeringsform»;
 i *motionerna 2)*: »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 24»;
 i *motionerna 3)*: »att riksdagen måtte avslå proposition nr 24 med förslag till ändring i regeringsformen»; samt
 i *motionen 4)*: »att föreskrift meddelas om obligatorisk information till riksdagen om lagrådsremisser genom att sådana remisser i korrekturupplaga utdelas till riksdagens ledamöter samt att vederbörande utskott utformar text till sådan föreskrift».

I *motionerna 1)* (= *cp*), *2)* (= *m*) och *3)* (= *fp*) yrkas avslag på propositionen. I väsentliga delar sammanfaller motiveringarna. Alla tre motionsparen tar upp frågan om lagrådets arbetsbelastning. Att denna skulle utgöra ett godtagbart skäl för den föreslagna reformen bestrides. De tre motionsparen tar även avstånd från den av departementschefen hävdade uppfattningen att det av hänsyn till parlamentarismens principer inte kan godtas att lagrådets yttrande över vissa lagförslag är obligatoriskt. I *motionerna 1)* och *2)* erinras om att frågan om lagrådsgranskningen ingår som ett led i grundlagberedningens arbete på en ny författning. Under hänvisning till detta förhållande görs i dessa motioner gällande att grundlagberedningens prövning bör avvaktas innan ställning tas i frågan om obligatorisk lagrådsgranskning. I alla tre motionsparen betonas värdet av lagrådsgranskningen. Därvid framhålles de uttalanden som gjorts i vissa remissyttranden av innebörd att bestämmelserna om obligatorisk lagrådsgranskning utgör en garanti för ökad rättssäkerhet. I anslutning härtill uttalas farhågor för att ett avstående från denna ordning skall få menliga verkningar. *Motionerna 2)* tar därjämte upp till kritisk granskning vissa uttalanden av departementschefen om lagrådsgranskningens syfte och innehåll. Sistnämnda fråga berörs även i *motionerna 3)*. I dessa framhålls även att riksdagens kontrollmöjligheter underlättas genom lagrådsgranskningen och att det från denna synpunkt vore önskvärt om riksdagen alltid underrättades om avlåtna lagrådsremisser. I anslutning till sistnämnda påpekande yrkas i *motionen 4)*, att föreskrifter meddelas om obligatorisk utdelning av alla lagrådsremisser till riksdagens ledamöter.

I fråga om motionernas innehåll utöver vad som framgår av sammanfattningen hänvisar utskottet till *motionerna*.

Utskottet

Enligt gällande bestämmelser i regeringsformen kan Kungl. Maj:t inhämta lagrådets yttrande över lagförslag i alla ämnen. Beträffande viss lagstiftning föreligger skyldighet för Kungl. Maj:t att höra lagrådet. Propositionens

förslag syftar till att upphäva regeringsformens bestämmelser om sådan skyldighet. Enligt förslaget skall det ankomma på Kungl. Maj:t att med beaktande av samtliga omständigheter bestämma vilka lagförslag lagrådet skall yttra sig över.

Bakgrunden till propositionens förslag är lagstiftningsverksamhetens tendens att alltmera tilltaga i omfattning. Detta har medfört en successiv ökning av lagrådets arbetsbelastning, som vållat betydande arbetstekniska problem för detta organ.

Vid 1964 och 1965 års riksdagar genomfördes grundlagsändringar, som medgav att det ursprungligen odelade lagrådet fick arbeta på avdelningar. En andra avdelning inrättades 1965. Efter lagändringar 1968 utökades antalet lagrådsavdelningar den 16 april 1968 till tre. Det betonades därvid samstämmt av lagrådet, regeringen och riksdagen, att en sådan utvidgning av lagrådet inte kunde godtas annat än som ett provisorium i avbidan på en långsiktig lösning av laggranskningsfrågan. Propositionens förslag utgör resultatet av det utredningsarbete i frågan, som påbörjades i samband med 1968 års beslut.

Förslaget bygger på följande förutsättningar. Lagrådsinstitutionen bör tills vidare bestå. Reglerna om lagrådsgranskningen skall vara så utformade att granskningen inte får bromsa reformtakten i samhället. Lagrådsgranskningen får inte engagera lika många justitieråd och regeringsråd som enligt nuvarande regler behövs för tre lagrådsavdelningar. Utskottet kan ansluta sig till dessa synpunkter och vill i detta sammanhang anföra följande.

Lagrådets sammansättning utgör ett väsentligt hinder mot en vidgning av detta organ över en viss gräns. Detta beror på återverkningarna på högsta domstolens och regeringsrättens arbete. Med hänsyn till dessa och till vikten av kontinuitet i lagrådets arbete kan enligt utskottets mening en bestående utökning av lagrådet utöver två avdelningar inte accepteras.

Arbetsbelastningen för lagrådet med nu gällande bestämmelser om obligatorisk lagrådsgranskning var under perioden april 1968—oktober 1969 så stor att lagrådet måste arbeta på tre avdelningar. Visserligen möjliggjorde därefter en nedgång i arbetsbördan att den tredje avdelningen kunde dras in, så att lagrådet nu endast arbetar på två avdelningar. Som departementschefen framhållit, kan det emellertid med gällande bestämmelser om granskningen inom ganska kort tid visa sig behövt att åter ta en tredje lagrådsavdelning i anspråk.

Mot den angivna bakgrunden ansluter sig utskottet till departementschefens uppfattning att ett ställningstagande i frågan om lagrådsgranskningen inte kan anstå.

Den utredning som framlagts i ärendet visar enligt utskottets mening klart, att det inte föreligger möjligheter att genom organisatoriska förändringar få en behövlig flexibilitet i lagrådets verksamhet. Det framstår

inte heller som möjligt att nå detta syfte genom en ändrad avgränsning av det obligatoriska granskningsområdet. I likhet med departementschefen anser därför utskottet att en övergång till ett fakultativt system över hela fältet är den enda lösning som kan garantera den önskvärda flexibiliteten i lagrådets arbete utan att högsta domstolens och regeringsrättens uppgifter som domstol lider men.

Till förmån för ett fakultativt system kan även åberopas vissa andra, tungt vägande skäl.

I skilda sammanhang, bl. a. av författningsutredningen och i remissyttrandet över utredningens förslag, har framhållits att det skulle vara värdefullt med en lagrådsgranskning inom ytterligare kategorier av lagförslag än de som nu ingår i den obligatoriska sektorn. Utskottet kan ansluta sig till en sådan bedömning. Av betydelse i detta sammanhang är inte minst den omständigheten, att lagstiftningen visar en tendens att utvidgas till nya, förut oprövade områden.

I praktiken har det emellertid visat sig att det med gällande ordning inte finns något utrymme för en mera omfattande granskning inom det nuvarande fakultativa området. Detta måste betecknas som en stor brist, inte minst med tanke på att en lagrådsgranskning av ett lagförslag inom detta område i åtskilliga fall allmänt sett torde framstå som en angelägnare uppgift än granskningen av vissa förslag inom den nuvarande obligatoriska sektorn. Vid en övergång till ett fakultativt system blir det möjligt att väga hithörande intressen mot varandra och att därvid göra den prioritering som vid en helhetsbedömning framstår som riktigast. Detta möjliggör otvivelaktigt ett bättre utnyttjande av lagrådsgranskningens fördelar.

Denna aspekt måste enligt utskottets mening tillmätas särskild betydelse med hänsyn till det pågående författningsarbetet. Även om de åtgärder som nu måste företas med avseende på laggranskningsfrågan i princip har långsiktig karaktär, måste beaktas att frågan också ingår som ett led i grundlagberedningens arbete på en ny författning. Den skall därvid prövas inom ramen för beredningens överväganden om lagområdet och lagstiftningsförfarandet i stort. Det är givetvis angeläget, att underlaget för laggranskningsfrågans lösning i den nya författningen blir det bästa möjliga. Som grundlagberedningen själv antytt, måste tillämpningen av ett fakultativt system kunna ge erfarenheter av värde i detta hänseende, som inte kan erhållas på annat sätt.

Med hänsyn till vad sålunda anförts tillstyrker utskottet en sådan ändrad ordning för lagrådsgranskningen som föreslås i propositionen.

Vad gäller tillämpningen av ett fakultativt system kan utskottet i allt väsentligt ansluta sig till vad departementschefen anför i detta hänseende. Av största vikt är sålunda att lagrådets arbetskapacitet inom ramen för gällande bestämmelser kommer att utnyttjas så effektivt som möjligt till

gagn för de intressen som granskningen avser att tillgodose. Utskottet vill erinra om att de prioriteringar och överväganden i övrigt som enligt det nya systemet ankommer på regeringen sker under sedvanligt parlamentariskt ansvar. De i motionerna 1)—3) uttryckta farhågorna för missbruk eller andra väsentliga olägenheter i samband med den nya ordningen är enligt utskottets mening ogrundade.

I lagtekniskt hänseende har utskottet ingen erinran mot förslaget.

På anförda skäl tillstyrker utskottet bifall till det genom propositionen framlagda förslaget till ändring i regeringsformen. Utskottet avstyrker sålunda motionerna 1)—3), i vilka yrkats avslag på propositionen.

En särskild fråga tas upp i motionen 4). I motionen framhålls värdet av den tidiga information om lagförslag som kan erhållas i lagrådsremisserna. Motionären föreslår, att föreskrift utfärdas om obligatorisk utdelning av alla lagrådsremisser till riksdagens ledamöter.

Utskottet har inhämtat, att det sedan 1967 föreligger en överenskommelse mellan riksdagens förvaltningskontor och statsrådsberedningen om att riksdagen skall tillställas korrekturupplaga av alla lagrådsremisser. Upplagans storlek i de enskilda fallen bestämmes genom överenskommelse mellan förvaltningskontorets tryckerienhet och statsrådsberedningen. Praxis har hittills i stort sett varit den, att endast sådana lagrådsremisser som bedömts äga ett mera allmänt intresse utdelats till samtliga ledamöter. En förutsättning för sådan utdelning har också varit att proposition i saken inte väntas föreligga inom några veckor. I övriga fall har lagrådsremisserna endast tillställts riksdagens upplysningstjänst, utskotten och kamrarna samt de ledamöter som framställt särskild begäran om att få del av remissen.

Utskottet anser motionens syfte vara beaktansvärt. I huvudsak kan det tillgodoses inom ramen för gällande överenskommelse mellan förvaltningskontoret och statsrådsberedningen. Att alltid dela remisserna till alla ledamöter torde emellertid enligt utskottets mening inte vara erforderligt. Det bör vara tillräckligt att utbygga rådande delningspraxis på följande sätt. I alla de fall då själva remissen inte delas, lämnas i stället ett särskilt skriftligt meddelande till ledamöterna om att remiss avlåtits till lagrådet. Av detta bör framgå remissens ämne. Det bör även innehålla erinran om att remissen på begäran kan erhållas från tryckeriexpeditionen. Utskottet anser sig kunna förutsätta att erforderliga åtgärder härför kommer att vidtas.

Hemställan

Utskottet hemställer,

- 1) att riksdagen i anledning av proposition nr 24 och med avslag på motionerna I: 998 och II: 1156, I: 999 och II: 1157 samt I: 1000 och II: 1155 antar det i *bilaga* till

detta utlåtande intagna förslaget till ändring i regeringsformen; samt

2) att riksdagen förklarar motionen II:1158 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 10 mars 1970

På konstitutionsutskottets vägnar:

GEORG PETTERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Georg Pettersson (s), Erik Olsson (s), fru Segerstedt Wiberg (fp), herrar Sveningsson (m), Harald Pettersson* (cp), Sörlin* (s), Richardson (fp), Hernelius (m), Nyquist (s) och Norberg (s); samt

från andra kammaren: herrar Larsson i Luttra (cp), Adamsson (s), Henningsson (s), Nelander* (fp), fru Thunvall* (s), herrar Johansson i Trollhättan (s), Sterne (fp), Werner (m), Magnusson i Nennesholm (cp) och Gustafsson i Barkarby (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av fru Segerstedt Wiberg (fp), herrar Sveningsson (m), Harald Pettersson (cp), Richardson (fp), Hernelius (m), Larsson i Luttra (cp), Nelander (fp), Sterne (fp), Werner (m) och Magnusson i Nennesholm (cp), vilka ansett

dels att utskottets yttrande fr.o.m. sid. 3 »Bakgrunden till propositionens förslag...» t. o. m. sid. 5 »avslag på propositionen.» bort ha följande lydelse:

»Förslaget att nu slopa den obligatoriska lagrådsgranskningen har kraftigt kritiserats under remissbehandlingen, bl. a. i yttranden av högsta domstolens och regeringsrättens ledamöter. En återkommande synpunkt har därvid varit att bestämmelserna om den obligatoriska lagrådsgranskningen utgör en garanti för att rättssäkerhetsintresset samt kravet på enhetlighet, konsekvens och klarhet i rättssystemet iakttas vid lagstiftning på de i allmänhet centrala samhällsområden som dessa bestämmelser rör. Utskottet ansluter sig till denna uppfattning. En ändring i den gällande ordningen bör därför enligt utskottets mening i vart fall inte ske utan tungt vägande skäl.

Som motiv för en övergång till ett helt fakultativt system för lagrådsgranskningen anförs i propositionen i huvudsak två olika skäl, ett principiellt och ett praktiskt. Det första bygger på att det i ett parlamentariskt system i princip bör ankomma på regeringen att avgöra vilka åtgärder som bör vidtas för att förbereda och utforma förslag till riksdagen. Departementschefen anser det inte vara förenligt med detta synsätt att ett organ som saknar parlamentarisk förankring tillförsäkras en ovillkorlig rätt att yttra sig i vissa lagstiftningsärenden. Det andra huvudskälet till stöd för reformen tar sikte på lagrådets arbetsbörda. Under hänvisning till erfarenheterna de senaste åren gör sålunda departementschefen gällande, att lagstiftningsverksamheten inom någon tid kan komma att ligga på sådan nivå att lagrådet för att behörigen fullgöra sina uppgifter inom det nuvarande systemet måste arbeta på tre avdelningar. Detta skulle enligt statsmakternas uttalanden 1968 i alltför stor utsträckning inkräkta på högsta domstolens och regeringsrättens dömande verksamhet.

Vad gäller frågan om den nuvarande regleringen av lagrådets yttranderätt strider mot en konsekvent parlamentarism och därför bör ändras finner utskottet särskilt följande omständigheter böra beaktas. Lagrådets yttranderätt inskränker inte på något sätt regeringens rätt att självständigt bestämma om innehållet i de lagförslag regeringen framlägger för riksdagen. Det ankommer sålunda helt på regeringen att avgöra om den vill beakta påpekanden av lagrådet. Vidare gäller enligt nuvarande stadgad praxis att lagrådets granskning endast omfattar lagförslagens juridiska sida. Prövningen av förslagets allmänna politiska grunder utförs sålunda uteslutande av regering och riksdag. Mot denna bakgrund kan utskottet inte ansluta sig till departementschefens uppfattning att det ur principiell synpunkt inte är godtagbart att lagrådets hörande i vissa fall är obligatoriskt.

I fråga om lagrådets arbetsbelastning vill utskottet framhålla följande.

Lagstiftningsverksamheten ligger givetvis numera på en helt annan nivå än vid t.ex. lagrådets tillkomst 1909. Med hänsyn härtill genomfördes vid 1964 och 1965 års riksdagar de grundlagsändringar, som medgav att det ursprungligen odelade lagrådet fick arbeta på flera avdelningar. En andra avdelning har också alltid tjänstgjort sedan 1965. Utökningen av lagrådet till två avdelningar har emellertid i allmänhet ansetts kunna accepteras och den föreslagna reformen avser inte heller att medföra någon återgång till ett odelat lagråd. Den utökning av lagrådet till tre avdelningar, som skedde i april 1968, blev inte långvarig. Efter en kortare period av exceptionell arbetsbelastning, som närmast synes ha föranletts av att två osedvanligt omfattande och i hög grad juridiskt komplicerade lagförslag samtidigt var under lagrådets prövning, kunde den tredje avdelningen dras in i oktober 1969. I ärendet har inte förebragts någon utredning som ger stöd för antagande att lagrådets arbetsbelastning kommer att öka under de närmaste åren i sådan utsträckning att det till undvikande av olägliga förseningar i

lagstiftningsarbetet skall bli erforderligt att åter inrätta en tredje lagrådsavdelning. Det redovisade materialet tyder snarare på motsatsen. Inte heller arbetstekniska synpunkter utgör därför enligt utskottets mening något vägande skäl för att nu genomföra en ändrad ordning med avseende på lagrådsgranskningen.

Slutligen måste beaktas att frågan om lagrådsgranskningen i hela dess vidd ingår i grundlagberedningens uppdrag att förbereda en ny författning. I detta sammanhang kommer en förutsättningslös prövning att äga rum. Med hänsyn härtill och till vad som förut anförts anser utskottet övervägande skäl tala för att nuvarande ordning för lagrådsgranskningen förblir oförändrad i avbidan på resultatet av grundlagberedningens slutliga överväganden i frågan.

På anförda skäl anser sig utskottet böra avstyrka det genom propositionen framlagda förslaget till ändring i regeringsformen. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till motionerna 1)—3).»

dels att 1) i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»1) att riksdagen med bifall till motionerna I: 998 och II: 1156, I: 999 och II: 1157 samt I: 1000 och II: 1155 avslår propositionen nr 24».

Förslag

till

ändring i regeringsformen¹*(Nuvarande lydelse²)**(Föreslagen lydelse)*

§ 87.

1:o. Riksdagen äge gemensamt med Konungen makt att stifta allmän civil- och kriminallag ävensom kriminallag för krigsmakten och att sådan förut stiftad lag förändra och upphäva. Ej må Konungen utan riksdagens samtycke, och icke riksdagen utan Konungens, någon ny lag göra eller gammal avskaffa. Frågor härom må i riksdagen kunna väckas och skola, sedan vederbörande utskott däröver blivit hört, av riksdagen avgöras. Beslutar riksdagen för sin del någon ny lag eller gammal lags upphävande eller förändring, avlämnas förslag därom till Konungen, som inhämtade statsrådets och lagrådets tankar däröver, och sedan Han Sitt beslut fattat, meddele riksdagen antingen Sitt samtycke till dess åstundan eller Sina skäl att det vägra. Kan Konungen icke förr, än riksdagen åtskiljes, fatta och meddela Sitt beslut, vare Han oförhindrad att före nästföljande riksdags öppnande eller, därest denna öppnas inom tio dagar från den föregående riksdagens slut, senast tio dagar ef-

1:o. Riksdagen äge gemensamt med Konungen makt att stifta allmän civil- och kriminallag ävensom kriminallag för krigsmakten och att sådan förut stiftad lag förändra och upphäva. Ej må Konungen utan riksdagens samtycke, och icke riksdagen utan Konungens, någon ny lag göra eller gammal avskaffa. Frågor härom må i riksdagen kunna väckas och skola, sedan vederbörande utskott däröver blivit hört, av riksdagen avgöras. Beslutar riksdagen för sin del någon ny lag eller gammal lags upphävande eller förändring, avlämnas förslag därom till Konungen, som inhämtade statsrådets tankar däröver, och sedan Han Sitt beslut fattat, meddele riksdagen antingen Sitt samtycke till dess åstundan eller Sina skäl att det vägra. Kan Konungen icke förr, än riksdagen åtskiljes, fatta och meddela Sitt beslut, vare Han oförhindrad att före nästföljande riksdags öppnande eller, därest denna öppnas inom tio dagar från den föregående riksdagens slut, senast tio dagar efter öppnandet förslaget ordagrant bifalla

¹ Omtryckt 1969: 795.

² Med nuvarande lydelse avses den enligt 1969:22 antagna lydelsen.

(Nuvarande lydelse)

ter öppnandet förslaget ordagrant bifalla och allmän kungörelse där- om utfärda. Sker det ej, anses för- slaget hava förfallit, och Konungen underrätte då riksdagen vid dess nästa sammankomst om de skäl, som hindrat förslagets antagande. Finner Konungen gott någon lagfrå- ga för riksdagen framställa, äske Han statsrådets *och lagrådets* ytt- rande däröver, samt meddele Sin proposition tillika med berörda *ytt- randen* åt riksdagen, som med frå- gan vidare förfar, såsom i riksdags- ordningen sägs.

2:o. Riksdagen äge ock gemen- samt med Konungen stifta, förändra eller upphäva kyrkolag; dock att därvid erfordras samtycke jämväl av allmänt kyrkomöte. Över förslag an- gående dylik lag skola, på sätt i mom. 1 sägs, statsrådets *och lagrå- dets* tankar inhämtas och jämte Konungens proposition, då sådan gö- res, riksdagen meddelas. Har ej för- slag, varom nu fråga är, före öpp- nandet av riksdagen näst efter den, som framställt eller antagit försla- get eller, därest nästföljande riks- dag öppnas inom tio dagar från den föregående riksdagens slut, senast tio dagar efter öppnandet blivit så- som lag genom allmän kungörelse utfärdat, vare det förfallet, och Konungen underrätte då riksdagen om de skäl, som hindrat förslagets antagande.

(Föreslagen lydelse)

och allmän kungörelse därom utfär- da. Sker det ej, anses förslaget hava förfallit, och Konungen underrätte då riksdagen vid dess nästa sam- mankomst om de skäl, som hindrat förslagets antagande. Finner Ko- nungen gott någon lagfråga för riks- dagen framställa, äske Han statsrå- dets yttrande däröver, samt meddele Sin proposition tillika med berörda *yttrande* åt riksdagen, som med frå- gan vidare förfar, såsom i riksdags- ordningen sägs. *Har Konungen in- hämtat yttrande från lagrådet, fogas jämväl detta vid propositionen.*

2:o. Riksdagen äge ock gemen- samt med Konungen stifta, förändra eller upphäva kyrkolag; dock att därvid erfordras samtycke jämväl av allmänt kyrkomöte. Över förslag an- gående dylik lag skola, på sätt i mom. 1 sägs, statsrådets tankar in- hämtas och jämte Konungens pro- position, då sådan göres, riksdagen meddelas. *Har Konungen inhämtat yttrande från lagrådet, överlämnas jämväl detta till riksdagen.* Har ej förslag, varom nu fråga är, före öppnandet av riksdagen näst efter den, som framställt eller antagit för- slaget eller, därest nästföljande riks- dag öppnas inom tio dagar från den föregående riksdagens slut, senast tio dagar efter öppnandet blivit så- som lag genom allmän kungörelse utfärdat, vare det förfallet, och Konungen underrätte då riksdagen om de skäl, som hindrat förslagets antagande.